

การแพทย์และความสัมพันธ์ของกายและใจ

ภิรมย์ สุคนธาภิรมย์*

ในสมัยก่อนเมื่อพูดถึงการแพทย์หรือการสาธารณสุข คนส่วนมากก็จะนึกถึงการตรวจ และรักษาผู้ป่วยเท่านั้น แต่ในปัจจุบันการแพทย์และการสาธารณสุขเน้นถึงการป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพ และการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วย ซึ่งไม่ต้องสงสัยเลยว่าแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ทุกคนจะต้องเพิ่มความสนใจในความเป็นอยู่ การดำรงชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และพฤติกรรมของประชากรในแต่ละท้องถิ่นมากขึ้น การรู้จักและเข้าใจประชากรหรือผู้ป่วยอย่างแท้จริง จะช่วยให้ปฏิบัติงานด้านการแพทย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาศัยความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ สุขภาพจิต และจิตเวชศาสตร์ ซึ่งเป็นความรู้ที่มีใช้เพียงเพื่อจะตรวจรักษาผู้ป่วยวิกฤตเท่านั้น หากเป็นความรู้ที่จะช่วยทางด้านส่งเสริม ป้องกัน ตรวจรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจด้วย

เป็นที่น่ายินดีที่เจตคติของประชากรเกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์ สุขภาพจิต และจิตเวชศาสตร์ นับวันจะดีขึ้น ทุกคนพอจะทราบว่าโรคทางกายหลายโรคเกิดจากความตึงเครียดและปัญหาทางจิตใจ

ความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตประจำวันของคนหลายคนเป็นปัจจัยสำคัญทำให้บุคคลนั้น ๆ ป่วยทางกาย โรคทางจิตเวชเกือบทุกโรคมีผลกระทบต่อจนถึงสุขภาพทางกาย และในทางกลับกันเมื่อสุขภาพกายไม่ดีก็ส่งผลให้หลายคนมีสุขภาพจิตไม่ดีด้วยมากน้อยแล้วแต่กรณี ด้วยเหตุนี้ในการปฏิบัติงานทางการแพทย์ เรื่องของสุขภาพกายและสุขภาพจิตจึงแยกออกจากกันไม่ได้ต้องพิจารณาร่วมกันไป ผู้เขียนเห็นว่าจำเป็นที่แพทย์ทุกคนจะต้องมีความรู้เรื่องพฤติกรรมศาสตร์ เรื่องสุขภาพจิตดีพอ ๆ กับ ความรู้ทางด้านกายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา และมีความรู้ทางด้านจิตเวชศาสตร์พอที่จะรักษาโรคจิตเวชฉุกเฉินได้ ตรวจและรักษาโรคจิตเวชที่พบบ่อย ๆ ได้ วินิจฉัยและส่งต่อการรักษาโรคทางจิตเวชทุกประเภท ควรทำจิตบำบัดชนิด Supportive ได้ และมีท่าทีและสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้ป่วยและญาติ

ปัจจุบันท่วงการกล่าวกันมากถึง “ความรู้คู่คุณธรรม” ซึ่งตามลักษณะของงานทั้งคุณภาพและคุณธรรมน่าจะมีได้มากที่สุดในการแพทย์

* ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย